

"Zemherir namında burudet ile yakan bir ateş vardır." cümlesini bilimsel açıdan yorumlar mısınız?

"Ve keza, bir hadise nazaran, "Zemherir" namında, burudet ile yakan bir ateş vardır. Bu hadis de, o nazariyeye mutabıktır. Zira, merkez-i arzdan sathına kadar derece derece artan veya tenakus eden ateş, Zemherir de dahil olmak üzere, ateşin bütün mertebelerine şâmildir. Hikmet-i tabiiyede takarrur ettiği gibi, ateş, bazen öyle bir dereceye gelir ki, yakınında bulunan şeylerden hararetleri tamamen celp ve cezb etmekle, onları bürudet ile yakar ve suyu incimad ettirir."(1)

Ateşin hakikati birdir. Yani soğukluk dediğimiz şey; ateşin sadece bir mertebesinin adıdır, hakikat noktasında soğukluk ateşten farklı bir şey değildir. Ama insan ateşin bu mertebelerini anlayabilmek için, nispi ve izafi bir sınıflandırma yapıyor.

Ateşin sıfırın altında olan mertebelerine soğuk, üstünde olan mertebelerine de sıcaklık deniliyor. Bu mertebe verme işlemi, insanın zihninde olan bir şeydir, hakikatte olan bir şey değildir.

Bu mantıkla düşünecek olursak, soğukluk ateşin bir mertebesi, bir derecesidir. Dolayısı ile ateşin bir derecede soğukluk noktasından suyu dondurması ve cisimleri yakması gayet bilimseldir. Yakmak tabiri; soğuk için de, sıcak için de kullanılır. Mesela; halk arasında sebzelerin soğukta donmasına; sebzeyi soğuk yaktı denilmesi buna işaret eder.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, Âyet: 23,24 Tefsiri.](#)